

Ιστορία της Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος Ευγενίδη

Σήμερα που γιορτάζουμε τα 50 χρόνια του Ιδρύματος Ευγενίδου (ΙΕ) η σκέψη μου γυρίζει πίσω 44 χρόνια, στο 1962.

Την Άνοιξη του 1962, η αδελφή του Ευγένιου Ευγενίδη, αείμνηστη Μαριάνθη Σίμου (εγώ θα την αναφέρω πάντα σαν κα Σίμου) κάλεσε αρχικά την αείμνηστη Κάρυ Λίτσα και κατόπιν εμένα και μας πρότεινε να αναλάβουμε την οργάνωση της Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος.

Μας μίλησε γενικότερα για το Ίδρυμα, το οποίο είχε ιδρυθεί το 1954. Το Ίδρυμα είχε σα σκοπό να προαγάγει την επαγγελματική και τεχνική εκπαίδευση στη χώρα μας και θα συμπεριλάμβανε:

- τμήμα εκδόσεων για τις τεχνικές σχολές
- έκθεση οργάνων φυσικής
- πλανητάριο και
- Βιβλιοθήκη.

Το κτίριο, στη Λεωφόρο Συγγρού, έργο του αρχιτέκτονα Κριεζή, ήταν σχεδόν έτοιμο και τώρα έπρεπε να φροντίσει για τη λειτουργία του.

Η κα Σίμου μας εξήγησε ότι η βιβλιοθήκη έπρεπε να συμμετέχει στο γενικότερο σκοπό του Ιδρύματος, που ήταν «η συμβολή στην εκπαίδευση νέων ελληνικής ιθαγένειας στο επιστημονικό και τεχνικό πεδίο». Μας εξήγησε επίσης ότι η Βιβλιοθήκη θα είχε κατ' αρχήν, βιβλία και περιοδικά για τις θετικές επιστήμες και βιβλία διδασκαλίας για τους νέους φοιτητές και σπουδαστές θετικών επιστημών και τεχνικών σχολών. Επίσης θα έπρεπε να προμηθεύουμε στο εκδοτικό τμήμα ό,τι βιβλία θα ζητούσαν οι συνεργάτες - συγγραφείς του εκδοτικού τμήματος για τις εκδόσεις του Ιδρύματος.

Ακόμη μας είπε ότι δύο χρόνια πριν, είχε δώσει μια υποτροφία στην αείμνηστη φιλόλογο Μαίρη Ασημακοπούλου, για να σπουδάσει στο Παρίσι Βιβλιοθηκονομία, προκειμένου να αναλάβει την οργάνωση της Βιβλιοθήκης. Κατάλαβε όμως ότι ήταν αδύνατο για έναν άνθρωπο να μπορέσει ν' ανταποκριθεί σ' αυτό το έργο και γι' αυτό, μας κάλεσε να βοηθήσουμε στο στήσιμο της Βιβλιοθήκης. Αμέσως δεχθήκαμε την πρόταση και ξεκινήσαμε τη δουλειά το Σεπτέμβριο του 1962.

Τα γραφεία του Ιδρύματος ήταν τότε στην οδό Πανεπιστημίου. Εκεί εργαστήκαμε οι τρεις βιβλιοθηκονόμοι για δύο χρόνια.

Με πολύ λίγα λόγια, θα προσπαθήσω να δώσω μια εικόνα για τις φάσεις και το πρόγραμμα της δουλειάς μας:

Πρώτη μας δουλειά ήταν να κατατοπιστούμε στο αντικείμενο που έπρεπε να καλύψουμε. Η Κάρυ Λίτσα κι εγώ είχαμε οργανώσει ελληνικές βιβλιοθήκες και είχαμε εργαστεί για αρκετά χρόνια στην Αμερικάνικη Βιβλιοθήκη, αλλά δεν γνωρίζαμε πολλά για την τεχνική εκπαίδευση. Θυμάμαι τις επισκέψεις και των τριών μας στο Πολυτεχνείο και στη Σιβιτανίδειο.

Έγινε η παραγγελία ξένων βιβλιογραφικών οδηγών. Μεγάλο βάρος δώσαμε **στο ξενόγλωσσο πληροφοριακό υλικό** γενικού και ειδικού περιεχομένου. Μοιράσαμε τις γλώσσες (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά) μεταξύ μας και η κάθε μία ανέλαβε να επιλέξει τα βασικά εγχειρίδια-βιβλία στα θέματα που μας ενδιέφεραν.

Πραγματοποιήσαμε επισκέψεις στα ελληνικά βιβλιοπωλεία και ήρθαμε σε επαφή με ελληνικούς εκδοτικούς οίκους, για να βρούμε τι υπήρχε στην Ελλάδα για τα θέματα που μας ενδιέφεραν.

Παρ' όλο που η Βιβλιοθήκη ήταν ειδική (θετικές επιστήμες) δεν ήταν δυνατό να αγνοήσουμε την **ελληνική ιστορία και λογοτεχνία**. Έγινε λοιπόν ένας κατάλογος ελληνικών βιβλίων που θα κάλυπτε βασικές ανάγκες.

Ως **ταξινόμικό σύστημα** επιλέξαμε τη **Δεκαδική Ταξινόμηση Dewey**, αλλά αποφασίστηκε να μην προχωρήσουμε την ανάλυση σε πολλά δεκαδικά ψηφία.

Για τους αναγνώστες μας **οι λεξικογραφικοί κατάλογοι** θα ήταν δύο, ένας με ελληνικούς και ένας με λατινικούς χαρακτήρες.

Ο **θεματικός κατάλογος** μας απασχόλησε ιδιαίτερα. Μετά από πολλές σκέψεις και συζητήσεις αποφασίσαμε να γίνει **δίγλωσσος**. Τα θέματα θα ήταν **αγγλικά** και **ελληνικά**. Δεν έγινε καμία προσπάθεια να μεταφραστεί κανένας ξένος κατάλογος λημμάτων, αλλά, καθώς γινόταν η ταξινόμηση του υλικού, πρώτα βρισκόταν το **θέμα** στα αγγλικά και μεταφραζόταν – προσαρμοζόταν στα ελληνικά. Χρησιμοποιήθηκε ο κατάλογος θεμάτων της βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, η Αγγλική Βιβλιογραφία και για τεχνικά θέματα άλλα βοηθήματα, όπως το Engineering Index, ειδικό για όσους αποδελτιώνουν άρθρα σε τεχνικά περιοδικά. Πρέπει να αναφέρω ότι στην προσπάθειά μας αυτή, μας βοήθησαν σημαντικά οι Καθηγητές - Σύμβουλοι του Ιδρύματος.

Πιστεύω ότι ήμασταν η μοναδική ελληνική βιβλιοθήκη που είχε δίγλωσσο θεματικό κατάλογο.

Αφού μπήκαν οι βάσεις για τα βιβλία, ασχοληθήκαμε με τα περιοδικά. Θυμάμαι, ότι όταν ανοίξαμε, είχαμε σχεδόν τριακόσιους τίτλους περιοδικών στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και είκοσι τίτλους στα ελληνικά.

Στο τέλος του 1964 μετακομίσαμε στο κτίριο της Λεωφ. Συγγρού. Είμαστε η πρώτη υπηρεσία που εγκαταστάθηκε στο καινούργιο κτίριο. Ένα χρόνο μετά μετακόμισαν και οι άλλες υπηρεσίες του Ιδρύματος, οπότε άρχισαν και οι προετοιμασίες για τα εγκαίνια. Υπήρχε πολλή δουλειά αλλά και πολύς ενθουσιασμός!

Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν τον Ιούνιο του 1966. Επίσημοι καλεσμένοι ήταν οι Βασιλείς, η Κυβέρνηση, Καθηγητές των Ανωτάτων και Τεχνικών Σχολών και γενικότερα όλη η πολιτική και πνευματική ηγεσία της χώρας.

Η Βιβλιοθήκη άνοιξε για το κοινό και πολύ γρήγορα απέκτησε «**πελατεία**». Ήρθαν σπουδαστές τεχνικών σχολών, φοιτητές του Πολυτεχνείου, του Πανεπιστημίου και κυρίως νέα παιδιά της περιοχής. Από την αρχή προσπαθήσαμε να εκπαιδεύσουμε τους αναγνώστες μας στο πώς να κινηθούν στη Βιβλιοθήκη. Πολύ σύντομα είχαμε καλά αποτελέσματα και έβλεπες τους νέους να χρησιμοποιούν το κατάλογο πολύ άνετα. Περισσότερες δυσκολίες είχαμε με τα παιδιά της γειτονιάς που ερχόντουσαν για τις σχολικές τους εργασίες. Θυμάμαι ότι τα περισσότερα δεν ήξεραν να χρησιμοποιήσουν μια εγκυκλοπαίδεια. Είχαμε βάλει σαν σκοπό **να μη φεύγει κανείς χωρίς να έχει εξυπηρετηθεί**. Πάντως η πελατεία μας αυξανόταν συνεχώς και η κα Σίμου χαιρόταν ιδιαίτερα να βλέπει τόσους νέους ανθρώπους να διαβάζουν ή να δανείζονται βιβλία. Τότε παραιτήθηκε η αείμνηστη Μαίρη Ασημακοπούλου και ήρθαν και εργάστηκαν διάφοροι νεότεροι συνάδελφοι.

Εκτός από την τρέχουσα δουλειά της Βιβλιοθήκης η Κάρη κι εγώ βλέποντας ότι δεν υπήρχε στα ελληνικά ένας απλός οδηγός βιβλιοθηκονομίας, αποφασίσαμε να γράψουμε ένα τέτοιο βιβλίο. Το βιβλίο εκδόθηκε από το Ίδρυμα Ευγενίδου το 1970, με τον τίτλο: Η βιβλιοθήκη: Οργάνωσις - Λειτουργία.

Η δεκαετία 1970-1980 ήταν τα χρόνια της μεγάλης ανάπτυξης της Βιβλιοθήκης.

Το καινούργιο προσωπικό που αποτελείτο από νεότερους συναδέλφους οι οποίοι ήταν πτυχιούχοι της μοναδικής Σχολής Βιβλιοθηκονομίας στην Ελλάδα (ΧΕΝ Αθηνών), έδωσε νέα ώθηση. Τότε ήρθε και η κα Κλαίρη Λεντάρη, βιβλιοθηκονόμος, με προϋπηρεσία στην Αμερικάνικη Βιβλιοθήκη. Επεκτείναμε το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης προσθέτοντας τρία απογεύματα την εβδομάδα και ήμασταν πάντα γεμάτοι αναγνώστες. Ο δανεισμός ήταν εντυπωσιακός. Αποκτήσαμε πολλούς φίλους που μας χάρισαν πολλές φορές ολόκληρες τις βιβλιοθήκες τους με σημαντικά βιβλία.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Βιβλιοθήκη χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο οργάνωσης νέων βιβλιοθηκών, κυρίως ιδιωτικών. Το προσωπικό της Βιβλιοθήκης μας αναλάμβανε την καθοδήγηση για την αρχική οργάνωσή τους με επί τόπου επισκέψεις, όπως για παράδειγμα έγινε με την περίπτωση της βιβλιοθήκης της Καρύστου.

Ως Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων, ξεκινήσαμε (και κυρίως η Κάρη Λίτσα, με τα τέλεια αγγλικά που ήξερε) μεγάλη αλληλογραφία με τον εκδοτικό οίκο του Ταξινομικού Συστήματος Dewey, ζητώντας να διορθωθούν οι ανακρίβειες, που υπήρχαν ως προς την Ελληνική Ιστορία.

Επίσης, ζητήσαμε, το 1977, από τους εκδότες της Δεκαδικής Ταξινόμησης Dewey την άδεια να **αλλάξουμε**, να **επεξεργαστούμε** και να **αναπτύξουμε** τους πίνακες της ελληνικής ιστορίας. Συνεργαστήκαμε η Κάρη Λίτσα, η Κλαίρη Λεντάρη και εγώ και παρουσιάσαμε το 1978 τους αναλυτικούς πίνακες της ελληνικής ιστορίας. Οκτώ χρόνια μετά (.....) κυκλοφόρησε μία δεύτερη βελτιωμένη έκδοση, που επεξεργάστηκε η Επιτροπή Ελληνικής Ταξινόμησης

της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκονόμων, και χρηματοδοτήθηκε για πρώτη φορά από το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς.

Ο θάνατος της αείμνηστης Μαριάνθης Σίμου, αδελφής του Ευγενίδη, στα τέλη του 1970 μας λύπησε πολύ, διότι έφυγε ένας ωραίος άνθρωπος, η μεγάλη φίλη της Βιβλιοθήκης.

Το 1980 η Κάρη Λίτσα παραιτήθηκε.

Τότε ανέλαβα εγώ τη διεύθυνση της Βιβλιοθήκης ως το 1987.
Η Βιβλιοθήκη συνέχισε να είναι ζωντανή, γεμάτη νέους ανθρώπους. Ο σκοπός της επετεύχθη ως **εκπαιδευτική – ειδική** Βιβλιοθήκη.

Αυτή ήταν, εν ολίγοις, η ιστορία της δημιουργίας της Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος Ευγενίδου.